

Gener 2008. Número 3

SD 03

OBSERVATORI DE LA
**SOCIALDEMOCRÀCIA
EUROPEA**

Matthias Platzeck, Peer Steinbrück,
Frank-Walter Steinmeier

**La socialdemocràcia al
segle XXI**

Clive Hamilton

**La socialdemocràcia:
mort o melangia?**

Walter Veltroni

**Seguretat, Medi Ambient,
Precarietat: els nous
desafiaments globals del
Centre-Esquerra**

Fundació
Rafael Campalans

Índex

La solcaldemocràcia al segle XXI

Matthias Platzeck, Peer Steinbrück,
Frank-Walter Steinmeier 5

La socialdemocràcia: mort o melangia?

Clive Hamilton 12

Seguretat, Medi Ambient, Precarietat:
els nous desafiaments globals del Centre-Esquerra

Walter Veltroni 20

Publicació de la Fundació Rafael Campalans

Trafalgar, 12, entl. 1a
08010 Barcelona
Tel. 93 319 54 12
Fax 93 319 98 44
fundacio@fcampalans.cat
www.fcampalans.cat

Disseny
Toni Viaplana

Maquetació
a.bis

Presentació

Un any de canvis en la socialdemocràcia europea

L'any 2007 ha sigut un any de canvis per als principals partits socialistes, socialdemòcrates i laboristes europeus, i des de la Fundació Rafael Campalans hem fet un ampli seguiment d'aquests canvis a través dels nostres butlletins electrònics i de la TRIA mensual d'articles i informació política europea.

Durant la primera meitat de l'any, vam seguir de prop l'eclosió de la figura de Ségolène Royal al PS francès amb un projecte renovador que finalment, tot i obtenir el millor resultat d'un socialista a la primera volta des de l'any 1988 amb François Mitterrand, no va aconseguir guanyar les eleccions presidencials del mes de maig.

En la segona meitat de 2007, s'ha viscut un procés de renovació general que s'inicià amb el relleu a Gran Bretanya de Tony Blair per Gordon Brown, que va seguir amb la creació del nou *Partito Democratico* italià liderat per Walter Veltroni, i que ha acabat amb l'aprovació per part de l'SPD del Programa d'Hamburg, un nou programa d'acció de la socialdemocràcia alemanya que la Fundació ha traduït per a fer-lo accessible als lectors catalans.

En aquest context, el número 3 de l'Observatori de la Socialdemocràcia Europea, que reprèn el seu camí dos anys després d'haver-lo iniciat, presenta tres contribucions a aquest procés de renovació que són complementàries a les desenes d'articles, conferències i documents ressenyats i disponibles a l'àmbit Socialdemocràcia de la pàgina web de la Fundació www.fcampalans.cat

En primer lloc, un text de Matthias Platzeck, Peer Steinbrück i Frank-Walter Steinmeier, dirigents socialdemòcrates que tenen o han tingut altes responsabilitats al partit i al govern, en què reivindiquen la socialdemocràcia com a "única resposta convincent" als reptes de la globalització.

Els tres, tots ells representants de l'ala més progressista i menys ortodoxa de l'SPD, critiquen tant als "campions liberals dels mercats desenfrenats" com a "l'esquerra ortodoxa de la vella escola que desconfia dels mercats en si" i aposten per recuperar obertament la síntesis socialdemòcrata entre mercat, democràcia i cohesió social, tot reivindicant les idees d'Eduard Bernstein.

En aquest sentit, consideren que l'Estat social clàssic, fonamentalment reactiu i reparador, està a punt d'arribar al límit de la seva viabilitat financera, i aposten clarament per un "Estat social preventiu" que inverteixi en els ciutadans per tal de crear igualtat d'oportunitats, de manera que conclouen que l'objectiu de la socialdemocràcia ha de ser "garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom".

En segon lloc, presentem una conferència intel·lectualment provocadora de l'australià Clive Hamilton en un seminari del *think tank* britànic *Compass*. En aquesta intervenció, Hamilton fa un anàlisi de la creixent individualització de la nostra societat, com a conseqüència no només de la lògica del mercat sinó de la influència dels nous moviments socials, que han posat l'accent en els drets i les demandes personals dels individus.

L'autor teoritza sobre la fi de la solidaritat en una societat de l'opulència en què les causes de la infelicitat no tenen a veure tant amb la privació com amb l'alienació de la majoria de ciutadans en una societat

que els impulsa a tenir sempre més. Hamilton ens recorda que en aquesta societat “els problemes socials esdevenen fracassos individuals”, de manera que només hi ha “triomfadors” i “perdedors” individuals, atrapats per la lògica consumista.

En la seva opinió, la tasca central de la política progressista avui és assolir no la igualtat, sinó l’alliberament, i per aconseguir-ho cal que la nova política sigui una política moral. Una política que doni resposta a la demanda de sentit de molts ciutadans, que no se senten còmodes amb el relativisme moral i tenen nostàlgia d’una societat amb valors. En aquest sentit, l’autor aposta per una reorientació emocional de la política progressista que converteixi els polítics no en els protectors, defensors o salvadors de la societat, sinó en col·laboradors en la tasca de trobar un camí i un sentit a la vida en societat.

Finalment, presentem un tercer text, més polític, del nou líder del centre-esquerra italià, Walter Veltroni, en què desgrana les idees del seu projecte polític afirmant que “cap de les grans famílies ideològiques que se situen en l’ample àmbit del centre-esquerra europeu, ni el socialisme, ni el liberalisme d’esquerres, ni el catolicisme democràtic, disposa en solitari de les solucions suficients”.

Veltroni considera que “els vells esquemes no resisteixen més” i que Europa ha girat tant cap a la dreta, quan més l’esquerra ha estat incapaç de canviar. Per aquesta raó creu que “alliberar-se de les ideologies del passat ens fa més lliure per pensar el futur”, i aposta clarament per incorporar plenament l’ecologisme positiu en el discurs de l’esquerra i la lluita contra la precarietat dels joves en l’acció de govern com a millors fórmules per a fer una política de futur.

En l’àmbit internacional, el líder italià fa una aposta clara per construir un espai polític nou que aculli no només als socialistes sinó a grans forces de progrés com el Partit Demòcrata dels Estats Units i el Partit del Congrés indi.

En aquest número de l’Observatori de la Socialdemocràcia europea us presentem, doncs, tres contribucions orientades a provocar el debat en un any, el 2008, en que també els socialistes catalans haurem de revisar el nostre programa polític a l’onzè congrés del nostre partit.

Albert Aixalà i Blanch
Director de la Fundació Rafael Campalans

La socialdemocràcia al segle XXI*

→ La socialdemocràcia al segle XXI
 de Matthias Platzeck,
 Peer Steinbrück, Frank-Walter
 Steinmeier

Ara que s'acosta el final de la primera dècada del segle XXI, és hora que la socialdemocràcia reexaminei les seves idees i els seus objectius essencials. En contrast amb la visió que expressa el periodista americà Thomas Friedman en el seu informe sobre l'impacte de la globalització, *El món és pla (The World is Flat)*, no estem presenciant "l'aplanament" del planeta Terra. Encara resten desigualtats culturals i materials enormes i una divisió grotescament dispar d'oportunitats vitals –tant a escala global com dins les nostres pròpies societats. Tot i que el gran poder de la globalització és un fet, al món encara li falta molt per esdevenir un indret on totes les realitats humanes i les visions vingudes de tots els racons del planeta convergeixin en una de sola.

Tanmateix, el segle XXI és el primer en experimentar "un sol món" i, en aquest sentit, el món en efecte s'ha "aplanat". El comunisme ha caigut, Alemanya s'ha reunificat i Europa s'està integrant. Tenint en compte aquests antecedents, estem experimentant les turbulències de més abast històric des de la Revolució Industrial –tant en el terreny polític, com en l'econòmic, social i cultural. Pràcticament no hi ha cap àrea de la vida que no estigui afectada per aquests canvis radicals. Avui, el planeta sencer està connectat per una xarxa a temps real. La força d'aquesta transformació fa que molta gent se senti insegura. Vivim en una època plena de contradiccions i incerteses: el futur promet grans oportunitats però entranya grans riscos.

Com a conseqüència d'aquestes turbulències, els socialdemòcrates a Alemanya i a arreu del món s'enfronten a un terreny de joc fonamentalment nou: un entorn en el que han de demostrar, un cop més, que saben quina és la direcció correcta i quines les eines adequades per tal d'assegurar la vigència dels valors de la llibertat, la justícia i la solidaritat.

Però l'èxit no està, ni molt menys, garantit. La història ha vist l'ascens de moltes forces polítiques que després s'han esvaït en el no res. La socialdemocràcia no és una d'elles. Tot i això, no hi ha cap garantia

---

* Versió en català de la introducció del llibre 'Auf der Höhe der Zeit – Soziale Demokratie und Fortschritt im 21. Jahrhundert', editat per Matthias Platzeck, Peer Steinbrück and Frank-Walter Steinmeier, publicat recentment en alemany per vorwärts buch Verlag.

En diverses ocasions al llarg dels anys, la socialdemocràcia alemanya ha demostrat que és, de fet, la força política millor equipada per tenir cura de les noves circumstàncies i identificar plantejaments nous, per tal de crear millors oportunitats i una major cohesió per a molta més gent.

que un moviment polític amb unes arrels que es remunten al segle XIX, continuï, dos-cents anys més tard, essent una de les forces polítiques definitives dels nostres temps. En Willy Brandt ho tenia molt present quan va dir: “Res ve del no res, i poques coses perduren”.

No tot és nou

La socialdemocràcia ha d'estar a l'aguait. Allà on les estructures i els problemes han sofert canvis importants, la socialdemocràcia ha de poder

demostrar que encara és capaç de fer una contribució substancial. En el cas del Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD), existeixen raons importants que expliquen perquè no ha desaparegut de forma silenciosa en el passat. En diverses ocasions al llarg dels anys, la socialdemocràcia alemanya ha demostrat que és, de fet, la força política millor equipada per tenir cura de les noves circumstàncies i identificar plantejaments nous, per tal de crear millors oportunitats i una major cohesió per a molta més gent.

Un cop i un altre, la socialdemocràcia s'ha enfrontat a condicions històriques que es podien comparar totalment a les que veiem avui. No hi ha dubte que la globalització, en la seva forma actual, no té precedents. Però, no tot és nou. És perfectament possible establir paral·lelismes històrics pel que fa a algunes controvèrsies polítiques, esperances i pors derivades de la globalització. L'actual debat sobre la globalització es pot interpretar, efectivament, com l'última reencarnació d'un debat recurrent que ha existit des de l'inici de l'era industrial, sobre com reconciliar capitalisme, democràcia i cohesió social – i si existeix cap altra possibilitat d'èxit.

La socialdemocràcia s'ha constituït ja com l'única resposta convincent a aquest repte en el passat. Ja va quedar clar fa més de cent anys, a principis del segle XX, que el capitalisme no s'esfondraria de cap manera sota el pes de les seves contradiccions internes, com havien previst els marxistes més ortodoxos. Tot al contrari, els mercats internacionals estaven en plena expansió, la producció industrial augmentava amb tota la seva fúria, i l'economia global va créixer, creant prosperitat per a milions de persones a Alemanya i a la resta del món.

Al mateix temps, no obstant, la industrialització i la urbanització van conduir a grans distorsions dins la societat, creant inseguretat i establint noves desigualtats. Els crítics van deplorar l'expansió il·limitada de l'egotisme, la cobdícia i l'individualisme, lamentant el declivi dels valors tradicionals i de comunitats locals amb una llarga història, i es van lamentar de l'erosió de la societat i del desplaçament emocional.

Però ni els marxistes ortodoxos ni els economistes liberals tenien respostes convincents, tot i que per diferents raons. Mentre que els marxistes, amb la seva ideologia determinista del materialisme històric, esperaven en va la desfeta a gran escala del capitalisme, la majoria dels liberals es miraven els efectes secundaris negatius dels mercats lliures amb indiferència o amb impotència. En aquells temps de canvis radicals i inquietants, cap d'aquests corrents polítics no va ser capaç d'oferir una solució que, o bé inspirés confiança o bé, a nivell pràctic, fos útil a la majoria de la gent.

Reforma i progrés, conciliació i equilibri d'interessos

La socialdemocràcia no marxista va néixer en aquells anys com un idea i una actitud totalment separada i nova; va sorgir com un concepte original, un moviment polític progressista. Als socialdemòcrates, que convergien al voltant de les idees del teòric Eduard Bernstein, els van titllar de revisionistes: segons ells, calia substituir el pensament econòmic estret de mires, tant dels marxistes ortodoxos com dels liberals, per la primacia de la política i dels principis de reforma, progrés, conciliació i equilibri d'interessos més enllà de les fronteres de classe. Allà on altres confiaven en un enfocament de *laissez-faire* davant les forces històriques i econòmiques, els socialdemòcrates insistien en la necessitat de jugar un paper directe i pragmàtic a l'hora de guiar el canvi. Volien fer compatibles, de manera activa, les dinàmiques del mercat amb la reforma i la renovació socials, per tal que totes les capes de la societat poguessin accedir al creixement i a la prosperitat de manera sistemàtica.

El nucli del projecte socialdemòcrata de progrés a principis del segle XX, sense precedents i únic en la història, no es fonamenta tan sols en la reconciliació de l'economia de mercat, la democràcia i la cohesió social, sinó en la creació d'una interacció positiva entre ells a través de la política. Malgrat tot, Europa encara hauria de patir diverses dècades catastròfiques abans que fos possible establir aquest concepte en la vida política.

I fins i tot llavors, aquest procés va quedar limitat a la part occidental del nostre continent després de 1945.

No obstant, el triomf de l'ordre occidental europeu de postguerra a la segona meitat del segle passat es deu de manera inqüestionable a l'èxit de l'afirmació de l'esperit de la idea socialdemòcrata. Per primer cop, era possible reconciliar a nivell pràctic i amb un èxit sense precedents tres elements que, en el passat, sempre s'havien considerat com a diametralment oposats i que anaven un contra l'altre, a saber: una economia de mercat dinàmica, democràcia i cohesió social. El sociòleg Ralf Dahrendorf tenia tota la raó quan va anomenar el segle XX com "el segle socialdemòcrata".

Una idea amb èxit i encara una força rectora

La socialdemocràcia va ser una força rectora d'acord amb els temps durant bona part de la segona meitat del segle XX. El creixement econòmic de l'Europa occidental després de la Segona Guerra Mundial va ser degut en gran mesura al triomf històric de les idees socialdemòcrates sobre les dels seus oponents. L'encís del model econòmic i social europeu occidental per la població de darrera el Teló d'Acer també es va deure a la combinació atractiva entre les dinàmiques econòmiques, la democràcia parlamentària i la cohesió social tal i com la practicaven a Europa occidental.

Aquest tema omple pàgines dels llibres d'història. Però avui ens cal novament enviar un missatge clar i fort sobre l'àrdua lluita lliurada per la socialdemocràcia contra els seus adversaris del segle XX – i com en són de precaris els fruits del seu èxit ara, al segle XXI. Els èxits de la socialdemocràcia es troben en perill perquè reptes totalment nous han aparegut en nombroses àrees noves.

Tanmateix, una amenaça encara més gran és el fet que molta gent o bé dóna per descomptada la pionera síntesis socialdemòcrata entre la dinàmica de mercats, la democràcia estable i la cohesió social, o bé la consideren intranscendent. Que aquests tres components continuïn funcionant units no és en absolut

automàtic –i la seva interacció és qualsevol cosa menys irrellevant. Per això és imperatiu que els socialdemòcrates apocats recordin la naturalesa trencadora del concepte original i exitós de socialdemocràcia, que va néixer de la interacció del marxisme ortodox amb les actituds lliberals del *laissez-faire*, i que reconeixin la seva importància continuada per al món al segle XXI. Perquè en aquesta època de globalització no ha canviat res pel que fa a la interacció interna i fonamental entre el mercat, la democràcia i la societat.

De fet, els grups que s'enfronten en els debats d'avui dia sobre la globalització són principalment els mateixos que discutien sobre el futur del capitalisme ara fa cent anys, a saber: els campions liberals dels mercats desenfrenats per una banda, i l'esquerra ortodoxa de la vella escola per l'altra, que desconfia dels mercats en sí. I, un cop més, ni els que s'oposen als mercats ni els seus defensors poden oferir propostes atractives i perspectives vàlides per a la immensa majoria de la ciutadania. Avui, tal com passava fa cent anys, la majoria de la gent entén que el mercat és un mecanisme crucial i insubstituïble per a crear valor i creixement. Avui, com en el passat, la gent vol participar de la prosperitat creada per l'economia de mercat. Avui, com amb anterioritat, molts temen també les implicacions socials i polítiques d'una economia de mercat sense control. I avui, com abans, els principis de la socialdemocràcia ens continuen oferint la brúixola política més fiable en aquestes aigües turbulentes.

El vent predominant és la socialdemocràcia

A primer cop d'ull, aquesta afirmació pot semblar bastant sorprenent. N'hi ha molts que veuen la socialdemocràcia com una força esgotada després de l'acabament del "segle socialdemòcrata". Aquesta impressió la confirmen alguns socialdemòcrates que, sense tenir en compte les noves circumstàncies, s'aferran d'una manera massa defensiva a certs instruments i acords institucionals del passat, enlloc de promoure solucions de manera activa als

problemes d'ara i aquí. El mateix es pot dir dels socialdemòcrates que es queixen de la suposada hegemonia exercida per un presumpte *corrent neoliberal* avui.

També és habitual trobar un sentiment d'incertesa considerable entre els socialdemòcrates sobre els objectius i el mandat per la socialdemocràcia al segle XXI. L'argument, de manera vaga, diu que el Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD) hauria de situar-se menys a l'esquerra que l'ex-comunista Partit del Socialisme Democràtic (PDS), però tampoc tan a la dreta com la conservadora Unió Cristiana Democràtica (CDU). Però aquesta mena de canvi polític de jaqueta encara no ha resultat en una posició autèntica i clara. I aquesta premissa, avui en dia i en aquesta era, no pot ser usada de cap manera per descriure un programa basat en les esperances, somnis i pors del ciutadà mig.

En realitat, simplement no existeix un "mainstream" neoliberal i vast a la societat alemanya ni a l'europea, i tampoc no hi ha majoria social contra la renovació del nostre ordre econòmic i social per a adaptar-se a les necessitats contemporànies. No hi ha cap camí de tornada a l'era de la societat industrial o a l'Estat-nació del segle XX. I la majoria de la gent a Alemanya fa molt de temps que ho ha acceptat. El que necessiten i esperen, amb tot el dret de món, és en realitat una renovació de la socialdemocràcia que reflecteixi millor el món on vivim. Hi ha, per tant, una demanda per un partit socialdemòcrata que reconegui i abordi de manera activa el desig de l'amplia majoria social de centre de renovar la connexió entre la dinàmica de l'economia de mercat, la democràcia i la cohesió avui, enlloc d'un partit que glorifiqui els anys 70 com "aquells temps feliços".

De fet, el *zeitgeist*¹ que encara evoquen massa sovint els socialdemòcrates està avui de part nostra. La visió neoliberal i conservadora del món no ha penetrat tota la societat. Al contrari, la visió predominant és una de latent, socialdemòcrata i culturalment oberta que

¹ És originalment una expressió de l'idioma alemany que significa "l'esperit (Geist) del temps (Zeit)". Denota el clima intel·lectual i cultural d'una era.

també té en compte les condicions socials i culturals prèvies de l'èxit econòmic. És hora que ens n'adonem, d'això, i actuem oportunament. La immensa majoria de la nostra societat no espera menys de nosaltres. Els socialdemòcrates estan, així, ben aconsellats per virar cap a l'ampli centre de la nostra societat on el compromís amb la solidaritat està àmpliament estès, perquè el vent predominant a la nostra societat un cop més empenyi les veles de la socialdemocràcia cap al futur.

El valors bàsics de la socialdemocràcia

Per aconseguir això, els socialdemòcrates han de concentrar-se de nou en els seus propis objectius polítics, bàsicament en la renovació continua de la productiva relació entre la dinàmica de mercats, la democràcia vigent i la cohesió social. Això, a més, hauria d'esdevenir el centre de la identitat socialdemòcrata al nou món del segle XXI. Si hem de construir un model de societat nou i contemporani a Alemanya, l'SPD ha d'actuar per a unir les dinàmiques econòmiques, la igualtat d'oportunitats, la responsabilitat ecològica i la protecció social de manera intel·ligent perquè no hi ha cap altre partit enlloc que pugui dur a terme i assumir aquesta tasca. Tan sols una socialdemocràcia contemporània pot fer-ho i ho farà.

Per tant, la posició central socialdemòcrata, fins i tot avui, ha d'incloure una empena activa pel progrés i una direcció constructiva a nivell global. Prendre seriosament els nostres propis valors i objectius significa acceptar la responsabilitat sempre que sigui possible. Aquest és exactament el camí que ha pres l'SPD en els darrers anys. Va ser el govern socialdemòcrata de Gerhard Schröder el que, mitjançant reformes del mercat laboral i socials del programa de reformes de l'*Agenda 2010*, va assentar els fonaments definitius que han permès des de llavors a centenars de milers de persones trobar una nova feina. I també va ser el Govern de Schröder el que va introduir el canvi de paradigma que feia temps que calia dur a terme a Alemanya per una política familiar sostenible donant l'oportunitat a la gent més que mai de començar una família. Un creixement econòmic

Hi ha, per tant, una demanda per un partit socialdemòcrata que reconegui i abordi de manera activa el desig de l'amplia majoria social de centre de renovar la connexió entre la dinàmica de l'economia de mercat, la democràcia i la cohesió avui.

robust, una millor competitivitat, un descens accentuat de l'atur, l'estabilització dels pressupostos públics, un major equilibri laboral-familiar, una perspectiva més internacional i una obertura cultural –cap d'aquests innegables (i aprovats sense oposició) èxits del nostre país no hagués estat possible sense una política de govern socialdemòcrata decidida.

Per què necessitem un estat social preventiu?

El rumb lògic del Govern de Schröder cap a la renovació va significar un bon inici. Va posar els socialdemòcrates en contacte amb la realitat. Hem de continuar avançant de manera decidida per aquest

Si hem de construir un model de societat nou i contemporani a Alemanya, l'SPD ha d'actuar per a unir les dinàmiques econòmiques, la igualtat d'oportunitats, la responsabilitat ecològica i la protecció social de manera intel·ligent perquè no hi ha cap altre partit enlloc que pugui dur a terme i assumir aquesta tasca.

camí si volem estabilitzar i mantenir la interacció positiva entre una economia dinàmica, una democràcia estable i una seguretat social. Tan sols ens en sortirem si renovem de forma constant i sistemàtica el nostre model social i econòmic. Perquè una cosa és clara: és precisament aquesta gent que vol veure una economia dinàmica la que ha de defensar l'Estat social del segle XXI de manera més entusiasta que mai.

Però no tots els estats socials són igual d'efectius. Per això l'Estat social del futur ha de funcionar de manera diferent a la de la societat industrial caracteritzada per Estats-nacions de la segona meitat del segle XX. L'Estat social passat de moda, que massa sovint només intervé per "fer reparacions" allà on s'han produït

danys socials, com les malalties cròniques, la manca d'educació o els aturats de llarga durada, ha quedat endarrere. Aquest Estat social obsolet està a punt d'arribar al límit de la seva viabilitat financera per culpa de la tensió dels canvis demogràfics i els alts nivells de deute públic. L'Estat social preventiu que inverteix en els ciutadans, educació, qualificació, salut, infraestructures socials i oportunitats, és molt més eficient i, alhora, més just socialment. Totes les polítiques han d'estar entrelaçades, sobre tot: l'educació, la política familiar, la salut, la política econòmica i la política del mercat laboral.

Igualtat d'oportunitats per a una vida decent

Que no hi hagin malentesos: evidentment cal continuar aportant recolzament "curatiu" a aquells que el necessiten també en el futur; cap Estat social digne d'aquest nom serà mai capaç de ser purament preventiu. Malgrat tot, no hem de deixar que la dependència dels beneficis de l'Estat social sigui l'objectiu bàsic de la política socialdemòcrata. És per això que l'Estat social preventiu i inversor persegueix una política de creació d'igualtat d'oportunitats per a una vida decent, assegurant així, que els ciutadans puguin viure la seva vida de manera lliure i independent. Fins i tot al segle XXI, aquesta és la primera i la més important de les demanades de justícia social. Al mateix temps, però, en aquesta era del coneixement, la qüestió de la permeabilitat social de la nostra societat determinarà més que mai l'habilitat del nostre país per crear valor econòmic i per a ser un líder en tecnologia. Només quan tornem a atribuir l'enorme importància a la promesa socialdemòcrata original de millorar a través de l'esforç personal, la nostra societat en general podrà desenvolupar-se. Tan sols quan la perspectiva de progrés social i de llibertat és igual de vàlida per a tothom, independentment de l'origen, aconseguirem conquerir amb èxit el futur.

L'Estat social preventiu que inverteix de forma proactiva en els ciutadans i assegura que els desavantatges socials no s'hereten d'una generació a l'altra representa el canvi de paradigma que urgentment es necessita. En termes conceptuals, tanmateix, aquest Estat social està vinculat als

objectius originals i emancipadors de la socialdemocràcia. Per tant, l'Estat social preventiu és una visió socialdemòcrata concreta per al segle XXI. És per això que els socialdemòcrates progressistes del segle XXI no han de ser mai conservadors, ni intransigents tossuts que s'aferrin a l'*status quo* sense cap precaució. Enlloc d'això, els socialdemòcrates d'arreu haurien de posar-se al capdavant de la renovació del nostre model econòmic i social per l'interès general.

Al mateix temps, els socialdemòcrates no haurien de permetre mai que se'ls encasellés en el paper d'aquells centrats tan sols en distribuir la riquesa sense afrontar mai la qüestió de la creació de valors. Perquè encara ens trobem amb el fet que una economia dinàmica, una democràcia viva i una Estat social funcionant per tal de facilitar la cohesió social es troben estretament entrelligats i depenen un de l'altre, fins i tot al segle XXI. És per això que els socialdemòcrates necessiten desenvolupar conceptes moderns capaços d'il·lustrar la interacció d'aquests components. Hauríem de posar molt d'èmfasi per assegurar que no se'ns veu tan sols com el partit de la justícia social, sinó com el partit de l'economia dinàmica per als ciutadans (tal com descriu Amartya Sen en la seva obra *Development as Freedom*). Al segle XXI, els socialdemòcrates han de continuar essent alhora un partit pro-justícia i pro-economia per assegurar-se que la promesa de progrés es pot dur a la pràctica. No obstant, tan sols ho aconseguirem si ens centrem també en els objectius positius de la nostra política i no tan sols en les restriccions i les necessitats.

Depèn de nosaltres ara

En les condicions fonamentalment diferents de la nostra era, el principi rector de la socialdemocràcia està guanyant una nova urgència- una nova atracció. Avui, la nostra societat s'enfronta a una elecció. Podem acceptar el fet que una generació passarà els seus desavantatges econòmics, culturals i socials, mentre que una altra passarà els seus privilegis, coneixements i riqueses. O podem crear les condicions en les que, des d'un bon principi, tants ciutadans com sigui possible tinguin l'oportunitat, un i altre cop, de progressar gràcies als seus mèrits i esforços, de volar

L'Estat social preventiu que inverteix en els ciutadans, educació, qualificació, salut, infraestructures socials i oportunitats, és molt més eficient i, alhora, més just socialment.

amb les seves pròpies ales, d'aconseguir els seus objectius. El camí que triem tindrà un impacte crucial en la prosperitat, la cohesió i la qualitat de vida de la nostra societat al segle XXI. La nostra resposta és clara: el rumb de la socialdemocràcia és el de garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom.

Davant aquesta situació, els socialdemòcrates no tenen cap motiu per a sentir-se desmotivats. Els ciutadans demanen una nova variant de la socialdemocràcia d'acord amb els temps. Ara mateix, estem vivint un moment històric en que les expectatives de la societat respecte dels polítics no podrien ser de tendència més socialdemòcrata. Els ciutadans volen vitalitat econòmica, estabilitat democràtica i cohesió social, tot alhora. No tenim en absolut cap dubte que en aquesta era de globalització, el principi rector de la socialdemocràcia tornarà a demostrar el seu atractiu i a mostrar que és capaç de guanyar el suport ciutadà –sempre que els socialdemòcrates, com a partit de la decidida renovació, evolucionin amb el temps i ofereixin solucions als problemes que la gent de la nostra societat pateix avui. Si fem això, el segle XXI es pot convertir en la segona gran època de la socialdemocràcia. Depèn de nosaltres, ara.

Sobre els autors

Matthias Platzeck va néixer a Potsdam el 1953 i va estudiar cibernètica biomèdica a Ilmenau. Va exercir de ministre sense cartera al Govern de la República Democràtica Alemanya de Hans Modrow el 1990. De 1990 a 1998 va ser Ministre de Medi Ambient a Brandenburg, i entre 1998 i el 2002 va ser alcalde de Potsdam. Ha estat cap de l'SPD de Brandenburg des de l'any 2000, Ministre-President de Brandenburg el 2002 i líder nacional de l'SPD entre el 2005 o el 2006.

Peer Steinbrück va néixer a Hamburg el 1947 i va estudiar econòmiques. Va treballar al Ministeri Federal d'Investigació, a la Cancelleria Federal i a la Missió Permanent de la República Federal Alemanya a Berlín Est. Entre 1986 i 1990 va ser Cap de la Oficina del Minstre-President de Rin Nord-Westfàlia. Va exercir de Secretari d'Estat de Medi Ambient al Ministeri d'Schleswig-Holstein entre 1990 i 1992, i entre 1992 i 1993 va exercir de Secretari d'Estat d'Economia al Ministeri d'Schleswig-Holstein. Ministre d'Economia d'Schleswig-Holstein entre 1993 i 1998, Ministre d'Economia de Rin Nord-Westfàlia entre 1998 i el 2000, i Ministre de Finances de Rin Nord-Westfàlia entre el 2000 i el 2002. Va ser Minstre-President de Rin Nord-Westfàlia entre el 2002 i el 2005, i va ser Ministre Federal de Finances i Diputat de l'SPD el 2005.

Dr. Frank-Walter Steinmeier va néixer a Detmold el 1956 i va ser lector de Dret a Gießen. Va treballar com a assistent acadèmic a la Universitat de Gießen entre 1986 i 1991. Va exercir com a funcionari del ministeri de lleis i polítiques dels mitjans de comunicació a la Cancelleria d'Estat de la Baixa Saxònia el 1991, i de 1993 a 1994 va ser Cap de Ministeri per al Ministre- President de la Baixa Saxònia. Va exercir de Cap del departament de la Cancelleria d'Estat responsable de les guies polítiques, la coordinació entre ministeris i la planificació entre 1994 i 1996. Va exercir com a Secretari d'Estat i cap de la Cancelleria d'Estat de la Baixa Saxònia entre 1996 i 1998, Secretari d'Estat a la Cancelleria Federal i Comissionat del Servei d'Intel·ligència Federal entre 1998 i 1999; i Cap de la Cancelleria Federal entre 1995 i el 2005. És Ministre Federal d'Afers Exteriors des de novembre de 2005.

La socialdemocràcia: mort o melangia?*

→ La socialdemocràcia:
mort o melangia?

Clive Hamilton

El món individualitzat

No fa gaire temps, mentre caminava per Sydney, vaig escoltar un tros d'una conversa entre dues dones joves que prenien el sol: “No estic segura de què vull fer amb la meva vida”, deia una. Em va semblar una afirmació molt moderna, que implicava que aquella dona jove tenia milers d'eleccions davant seu i que la responsabilitat de decidir quina d'elles triar era tan sols seva.

Als anys 50, en canvi, poques dones i homes joves s'haguessin preguntat “Què faré amb la meva vida?”; llavors les opcions de la majoria eren limitades. Les expectatives socials i les restriccions eximien als individus de la major part de la responsabilitat de decidir sobre el curs de la seva vida.

La idea de “vida pròpia” a la que ara estem tan lligats és el resultat últim dels moviments d'alliberament dels anys 60 i 70, que tenien per objectiu sobre totes les coses, destruir aquelles expectatives, normes i restriccions socials que impedièen als individus de viure la vida que volien.

Sense desacreditar els guanys dels nous moviments socials, crec que hem d'admetre que la llibertat que gaudim ara ha esdevingut, en certs aspectes, una càrrega. En veiem les senyals per tot arreu. La indústria de l'auto-ajuda, per exemple. Els llibres d'auto-ajuda sempre comencen recordant-nos que som responsables de la nostra pròpia felicitat, una injunció que dóna validesa a l'individualisme egocèntric de la vida moderna.

L'èmfasi incessant en el jo i en la responsabilitat personal és una afirmació inconscient d'aquella declaració, que va marcar època, de Margaret Thatcher que deia que no existeix el que anomenem societat. La pauta neoliberal de confiar en un mateix i d'un govern mínim es basa en el mateix missatge que, de manera més subtil, els venedors reforcen cada cop que proven de vendre'ns alguna cosa per fer-nos més feliços. L'auto-compassió ha suplantat la solidaritat com a sentiment de la nostra era. No va ser tan sols l'expansió del mercat el que ens va dur a l'era de la individualització. Els nous moviments socials feien demandes d'autodeterminació basades en la creença que ningú, especialment aquells oprimits per raó de gènere, raça o orientació sexual, no havia de veure restringides les seves opcions de vida per culpa dels tabús socials, les creences discriminatòries o la seva classe social. Per primer cop en la història, els moviments socials van donar a tothom l'oportunitat de preguntar-se: “Què faré amb la meva vida?”.

---

* Intervenció de Clive Hamilton, director executiu de *The Australia Institute*, al seminari organitzat per *Compass* a Londres, el 4 d'octubre de 2007.

La idea de “vida pròpia” a la que ara estem tan lligats és el resultat últim dels moviments d’alliberament dels anys 60 i 70, que tenien per objectiu sobre totes les coses, destruir aquelles expectatives, normes i restriccions socials que impedièn als individus de viure la vida que volien. Sense desacreditar els guanys dels nous moviments socials, crec que hem d’admetre que la llibertat que gaudim ara ha esdevingut, en certs aspectes, una càrrega.

Ulrich Beck ha argumentat que, enlloc de viure en societats en les que la gent forma el seu propi sentit del jo a base d’absorbir de forma inconscient les normes i comportaments culturals d’aquells que estan al seu voltant perquè viuen en barris i comunitats majoritàriament homogenis, vivim en una era de la

“individualització”. El terme es refereix a la necessitat de crear un propi jo, d’escriure “la pròpia biografia” enlloc de deixar que les circumstàncies del teu naixement et marquin el guió. El nou imperatiu sorgeix en una societat saturada per les emissions dels mitjans de comunicació, on els símbols d’èxit i els personatges que val la pena imitar apareixen a les pantalles o les pàgines de les revistes enlloc de formar part de la comunitat local o de les històries transmèses de pares a fills sobre sants i herois. Però si no podem construir una identitat a partir de la matèria prima que ens proporciona la nostra comunitat i la nostra herència cultural, a partir de què la construirem? És aquest buit el que omplen els venedors de consumisme modern. Cada cop més, és el mercat, les marques i l’estil de vida lligat a elles, el que la gent fa servir d’inspiració per crear-se a ells mateixos –no les seves comunitats, associacions o grups. En aquest món és el consum, tipificat en l’experiència de comprar, el que esdevé l’acte característic.

El món, per tant, ha canviat radicalment. La socialdemocràcia es va construir a partir d’una certa visió de la naturalesa dels problemes socials i una anàlisi de les seves causes. Va sorgir en resposta a la prevalença de la privació material, l’explotació laboral, la manca d’oportunitats de progrés personal i la necessitat d’emancipació. Però aquestes ja no són característiques de les democràcies liberals opulentes on relativament poques persones pateixen privacions a nivell material, ni són explotades laboralment, ni existeix una manca d’oportunitats per a desenvolupar-se ni els hi és negat el dret a participar en el procés polític. La majoria no se sent desautoritzat; simplement no participen en la vida política perquè no volen.

Per descomptat, encara queden bosses de pobresa i, en alguns països del món occidental, constitueixen minories substancials. La persistència de la pobresa en societats opulentes la fa encara més inexcusable. Però no hi ha raons estructurals per a l’existència d’aquesta pobresa. De fet, quan els estudis sobre la pobresa i les associacions caritatives parlen de pobresa avui en dia, l’atribueixen de forma majoritària a factors com la ruptura familiar i les malalties mentals,

factors que no són característiques inherents del sistema econòmic.

La meua tesi és que no podem erigir un nou programa polític progressista basat en les circumstàncies del 10% de la població més pobre. Cal que establim una nova política progressista en les condicions socials tal i com les trobem, i la característica dominant de les democràcies liberals no és la privació sinó tot el contrari, l'opulència. Les causes de la infelicitat i dels problemes avui dia són predominantment malalties de l'opulència –el treballar massa, la fragmentació de les relacions, la buidor del consumisme, els desordres psicològics i una anomia penetrant que desafia la solidesa del nostre sentit del jo.

El capitalisme, i en particular la seva variant neoliberal, ha tingut molt d'èxit a l'hora d'acomplir els objectius que es va imposar; però les promeses més profundes d'auto-realització i llibertat real no s'han materialitzat.

La fi de la solidaritat

La individualització ha tingut dos efectes profunds sobre la manera com la gent es veu a ella mateixa, cadascun d'ells amb conseqüències de gran abast per a la política moderna i per a la socialdemocràcia en particular. El primer és que hem acceptat que cada un de nosaltres és responsable de la seva pròpia vida. Aquells que triomfen socialment de manera autoritzada senten que els seus esforços estan justificats i se senten recompensats per la seva determinació i el seu caràcter superior. El seu èxit els eximeix de la necessitat de sentir compassió per aquells que han fracassat, perquè el fracàs tan sols és un reflex de les males decisions i de la falta de caràcter. Aquells que fracassen han d'interioritzar la seva decepció i no en poden culpar els seus caps, les escoles, el govern, l'explotació, o el "sistema de classes". En aquest món, els problemes socials esdevenen fracassos individuals; ja no hi ha societats disfuncionals, tan sols "perdedors" individuals, un procés que comporta profundes conseqüències políticament conservadores.

El segon efecte de la individualització és que la substitució d'una estratificació basada en la classe per una col·lecció d'històries vitals individuals, té, paradoxalment, un efecte homogeneïtzador. Les identitats que es poden forjar a partir de productes subministrats pel mercat no són ni de bon tros la creació d'aquells que les adopten, sinó que les fabrica la "cultura popular" i després són controlades i cooptades pel marketing. Per això la individualitat de la societat del marketing és una pseudo-individualitat, com si una mà invisible guiés la ploma que cada un de nosaltres fa servir per escriure la seva biografia. Les implicacions polítiques de la nova dispensa no podrien ser més profundes. La idea del ciutadà sobre la que es va fundar la socialdemocràcia s'ha transformat. La socialdemocràcia veia l'individu com a un membre d'una classe social ocupat principalment en una lluita econòmica, de la qual es derivava una identitat i un lloc dins l'ordre social. Avui, anem al mercat a trobar una identitat, a adoptar una persona que reflecteixi el nostre jo desitjat, per a projectar-la al món.

L'impuls impetuós per participar en la societat de consum ja no està determinat per la necessitat material, sinó per la creença de la gran majoria de la gent en que, per trobar la felicitat, han de ser més rics, independentment de la riquesa que ja tinguin. I és aquesta creença la que ha conduït la gent a tancar-se en sí mateixos, preocupats per les seves pròpies circumstàncies materials d'una manera com no ho feien quan eren pobres. Malgrat les oportunitats que ens ofereix la nostra opulència, doncs, com més rics ens fem més interessats en nosaltres mateixos ens tornem.

Com a conseqüència de l'individualisme egocèntric, la vella idea de solidaritat, el sentiment que impulsava la socialdemocràcia, ja no té gaire sentit avui. La gent ja no fan pinya quan se senten oprimits, ni s'uneixen contra un enemic comú, o se senten vinculats per una història cultural compartida. Enlloc de solidaritat, aspiren a ocupar una posició superior a la dels seus iguals, o com a mínim, a diferenciar-se'n, per afirmar que són únics. Degut a l'espectacular triomf del capitalisme consumista i de la ideologia neoliberal a l'hora de crear la impressió que cada un de nosaltres

és un individu fet a sí mateix, l'acceptació general de la justícia social s'ha evaporat. Igual que els australians, és molt probable que els britànics sentin menys compassió pels pobres ara que fa tres dècades, i que atribueixin la seva situació desigual a les seves incapacitats personals.

Injustícia versus alienació

Per a la majoria de pensadors de l'esquerra, la manca de justícia segueix sent la característica definidora de la societat capitalista moderna, i el centre d'atenció de l'activitat política és, precisament, superar la injustícia per tal d'aconseguir una societat millor. Per a alguns socialdemòcrates, els fonaments de la injustícia rau en l'àmbit econòmic i les pressions per la desigualtat s'han de controlar mitjançant un poder polític designat per a aconseguir una major justícia.

Per a d'altres, reflectint la influència dels nous moviments socials, la injustícia es localitza en l'àmbit cultural i la seva derrota rau en el canvi social així com en l'activisme polític. Tant si s'entén com una desigualtat en la distribució dels recursos o com una manca de reconeixement individual o del grup, és la lluita contra la injustícia la que defineix i dona un sentit cert a la socialdemocràcia.

Contra això, mantinc que el problema definitori de la societat industrial moderna no és la injustícia sinó l'alienació, i que la tasca central de la política progressista avui és assolir, no la igualtat, sinó l'alliberament. La socialdemocràcia, tal i com l'entendem, no pot assolir el seu objectiu i per tant ens cal una nova política.

No estic afirmant que tots els problemes hagin estat resolts i que la injustícia ja no existeix. Això no és cert ni de bon tros. Però –i aquesta és la meva tesi fonamental–, no es poden entendre com a característiques estructurals del capitalisme modern. És perfectament factible imaginar una estructura social i econòmica essencialment igual però en la que, especialment, la pobresa s'ha reduït molt així com l'exclusió social, ja que les circumstàncies i

Mantinc que el problema definitori de la societat industrial moderna no és la injustícia sinó l'alienació, i que la tasca central de la política progressista avui és assolir, no la igualtat, sinó l'alliberament. La socialdemocràcia, tal i com l'entendem, no pot assolir el seu objectiu i per tant ens cal una nova política.

oportunitats han millorat en gran manera per a tothom. La pobresa no és una part inherent del sistema. El fet és que el neoliberalisme ha acomplert la seva promesa de prosperitat, proporcionant grans augments en els ingressos arreu.

És simplement fals que els rics es fan més rics i els pobres, inevitablement, més pobres. A Austràlia, els socialdemòcrates han hagut de reconèixer el fet incòmode que, després d'onze anys de govern conservador, totes les evidències apunten a que la mitjana d'ingressos a les llars més pobres ha augmentat en la mateixa proporció que a la resta. En els set anys

anteriors a 2004-2005, la mitjana d'ingressos real del 20% de les famílies més pobres amb nens va augmentar en la mateixa proporció (18%) que els de les famílies d'ingressos migs. Els rics s'han fet més rics, però els pobres no s'han fet més pobres, fins i tot, si ho calculem en termes relatius a partir de la mitjana.

Estem veient l'estrany espectacle del Partit Laborista australià, atacant la Coalició per ser el govern que ha posat els impostos més alts en la història d'Austràlia, i després promentent baixar els impostos més que els conservadors. Els membres de la direcció del partit Laborista han demanat una reducció de la taxa marginal que afecta als australians més rics. Els votants tenen tot el dret de demanar-se: "Què defensa el Partit Laborista?". Tot i que la idea de justícia està perdent la seva força política, això no vol dir que el poder, l'explotació i l'alienació hagin desaparegut; simplement han reaparegut amb una nova disfressa. Mentre que la justícia motivava demandes per una igualtat més gran (una distribució més equilibrada dels ingressos i la riquesa o un tracte igualitari dels grups exclosos), les respostes a les noves formes d'explotació i negació de la identitat no es troben en una distribució més equilibrada de, o en l'accés a, les fonts de riquesa i de reconeixement, sinó en la conveniència de controlar, regular i negar el poder del mercat.

La societat civil i el nou conservadorisme

A Gran Bretanya i a Austràlia els partits laboristes sempre han mantingut estrets lligams amb els sindicats, tant a nivell organitzatiu com ideològic. Tot i que ara els sindicats són tan sols un dels diferents grans moviments socials, i de la mateixa manera que un partit polític només centrat en el medi ambient o en el feminisme no podria aportar una visió alternativa ni l'organització per desafiar els conservadors a les eleccions, un de basat en el sindicalisme tampoc podria fer-ho, per molt important que siguin els sindicats a l'hora de protegir els interessos dels seus membres. En alguns aspectes, el declivi dels sindicats com a moviment s'ha vist compensada per l'ascens de la societat civil, generada en bona mesura pels nous moviments socials dels anys 60 i 70.

Curiosament, tot i que els partits socialdemòcrates tenen una major afinitat natural amb la societat civil, de fet és el nou conservadorisme el que té una idea clara del paper de la societat civil i, allà on manen els conservadors, estan transformant la societat civil per adaptar-la a la seva visió política.

Per això els governs conservadors recolzen decididament el paper de les ONG com a proveïdors de serveis. Les organitzacions caritatives, especialment les religioses, han estat durant molt de temps les que omplien els buits que deixava el mercat. Ideològicament, els conservadors es troben més còmodes oferint aquests serveis a través de les organitzacions caritatives privades que del sector públic, i han delegat una bona part dels serveis de benestar i dels serveis socials a aquestes organitzacions. A més de privatitzar algunes formes de benestar, com les pensions de jubilació i les assegurances mèdiques, el nou conservadorisme està encantat de desviar la responsabilitat en els individus o, quan això no és possible, en les organitzacions privades sense ànim de lucre.

Ara bé, mentre no mostren tenir cap problema amb el rol de les organitzacions caritatives privades, els governs conservadors sí són hostils amb aquelles ONG compromeses amb certes causes o políticament, perquè consideren que fan proselitisme i que els hi falta legitimitat, d'acord amb la teoria de l'elecció pública.

Així, el conservadorisme modern ha descartat la visió "orgànica" de la societat que caracteritzava els conservadors clàssics com Edmund Burke i s'ha adaptat de forma efectiva al nou món de la individualització. El nou món encaixa perfectament amb la concepció atomística del liberalisme clàssic. L'abandó de les idees tradicionals sobre l'ordre social, fins i tot l'acceptació de la pèrdua de l'estructura familiar tradicional, ha donat al nou conservadorisme una orientació de futur que molts progressistes no tenen. Sovint em sorprèn, quan llegeixo algunes crides dels socialdemòcrates a renovar la doctrina, el to de mirada endarrere, fins i tot nostàlgic, del món que postulen.

Crec que aquest és la millor manera d'entendre Tony Blair: com els nous conservadors, i a diferència de la

majoria dels socialdemòcrates, ell va poder veure que el món havia canviat radicalment. Tot i així, enlloc de forjar una nova visió progressista, de fet va articular i implementar el programa dels nous conservadors.

Una nova política?

Em sembla que una nova política progressista ha de ser, per damunt de tot, una política moral. Durant dècades, els progressistes han tingut por de parlar sobre moralitat; després de tot, tant els moviments d'alliberament com els intel·lectuals postmoderns ens van dir que parlar de moralitat era opressor perquè s'imposava l'estructura moral dels poderosos i de l'*establishment* a aquells que eren diferents. Aquest fracàs ha fet molt de mal, sobre tot, en els debats sobre la idea de família. La promoció de "la família" s'ha convertit en un terreny conservador, però ja va essent hora que els progressistes recuperin la iniciativa amb una nova política de les relacions. Tothom vol una vida familiar feliç. Les famílies són la font de la major part de la solidaritat, del suport emocional i de l'amor que experimentem al llarg de la vida; és on formem les nostres relacions més lleials, duradores i profundes. També ens aporten la defensa més efectiva contra les intrusions del mercat.

Tot i així, molts progressistes, com si encara els afectessin les crítiques feministes i de l'esquerra sobre la família clàssica, tenen por de defensar la família; i, de forma perversa, com més han segrestat els conservadors morals aquest concepte i l'han manipulant fins a convertir-lo en una caricatura romàntica i reaccionaria de l'ideal dels 50, més han abandonat els progressistes aquest àmbit.

Inhibir-se dels debats morals ha estat, crec jo, l'error més greu dels progressistes. Tota la vida és moral; certament tota la vida pública és una batalla entre moralitats. I aquí es troba el punt fonamental per establir una nova política progressista. Resulta que el mercat no és amoral sinó que corroeix activament el que és ètic, convertint els aspectes més morals de la vida en béns de consum –la vida familiar, les relacions íntimes, el sexe i la sexualitat, l'educació, la infància i l'entorn natural.

Avui, la tasca real és contrarestar amb accions polítiques l'impacte desmoralitzador del mercat i, en particular, l'expansió dels seus valors corrosius als àmbits de la vida social, personal i cultural a on no pertanyen. Es tracta de l'egoisme, la competitivitat, la instrumentalització, l'antropocentrisme i la reducció dels valors ètics a valors econòmics.

Mentre que els socialistes i els socialdemòcrates tradicionalment han pretès, a través de diverses formes de propietat pública, limitar el rol del mercat dins l'economia, avui la tasca consisteix a limitar el mercat i els seus valors a l'economia, treure'ls fora dels àmbits no econòmics.

Això lliga molt amb les noves polítiques del benestar personal que, en les seves formes més simples, argumenten que, al capdavall, no es pot trobar el sentit de la vida en un centre comercial. La falsa promesa del consumisme és, per damunt de tot, la base de tanta infelicitat contemporània. La consciència pública del cost de l'estil de vida consumista ha fet sorgir un conflicte intern entre el que fem cada dia i el que creiem que és bo per a nosaltres i la societat.

Una immensa majoria de ciutadans de països rics creuen que l'escalada del materialisme té efectes nocius. Existeix una preocupació creixent al voltant dels efectes de treballar en excés sobre la qualitat de la vida familiar. La gent sembla especialment amoïnada pels efectes corruptors del materialisme en els nens. Les enquestes mostren que una gran majoria creu fermament que la nostra societat materialista fa molt difícil la tasca d'inculcar valors positius als nens.

I no se senten còmodes amb el relativisme moral i la reticència de la societat a l'hora de fer judicis ètics. La majoria dels britànics creuen que el sistema de valors està capgirat, que el país s'ha tornat massa egoista i superficial, que la gent ha perdut el contacte amb els estàndards més desitjables de comportament personal com l'autocontrol, el respecte mutu i la generositat.

Aquesta incomoditat general amb el consumisme, fins i tot entre les "classes amb aspiracions", i la nostàlgia d'una societat amb valors més profunds té

Inhibir-se dels

debats morals ha estat, crec jo, l'error més greu dels progressistes. Tota la vida és moral; certament tota la vida pública és una batalla entre moralitats. I aquí es troba el punt fonamental per establir una nova política progressista.

el seu origen més enllà de la percepció de la decadència social. Com la resta dels humans, les persones que viuen als països rics volen, per sobre de tot, que les seves vides tinguin un sentit.

La intensificació del consumisme està donant peu al contrari i això, potser, és un auguri d'un moviment polític emergent. Molta gent està arribant a la conclusió de que poden apartar-se de les tendències materialistes i distanciar-se de la influència corruptora del mercat. Al voltant d'una cinquena part dels britànics ha decidit voluntàriament reduir els seus ingressos a canvi de perseguir altres objectius a la vida que no siguin l'acumulació material. Les implicacions polítiques d'aquest fenomen són potencialment enormes.

Tot això demana un canvi radical en la manera de pensar sobre la transformació social i sobre el tipus de societat que podria portar-nos a aquests objectius més profunds, que són els vertaders objectius de la lluita de la humanitat. Però es necessita quelcom més que un replantejament merament intel·lectual; es requereix una reorientació emocional. En tant que activistes socials i intel·lectuals, els socialdemòcrates hem adoptat tradicionalment una posició particularment emocional envers "la gent". Sentíem compassió per aquells més necessitats i en la misèria i ens sentíem ultrajats davant les injustícies del sistema. Intercedíem de manera audaç i defensàvem els menys afavorits i sense veu, i això ens va donar un sentit de la responsabilitat. La nostra causa tenia una certa noblesa. La nostra política donava sentit a les nostres vides.

Però ara que la gran majoria ja no té privacions materials ni se sent desautoritzada a participar sinó que, de fet, viu una vida còmoda, fins i tot neden en l'opulència, i pateixen molt poques limitacions a la seva llibertat, quina hauria de ser la nostra postura emocional? De fet, no sentim res per aquells a qui les coses els hi van bé, en un sentit material. Tot i això la necessitat de sentir compassió i d'exercir el nostre sentit de la justícia deixa molts socialdemòcrates aferrats a una concepció caducada de la societat que es caracteritza per la privació i l'explotació, i perseguint qualsevol prova per creure que els vells temps encara estan presents.

Una política progressista s'ha de basar en els condicions socials tal i com les trobem. No és que la societat hagi deixat de tenir problemes o que no n'hi hagin de generals; tan sols ja no són les velles malalties socials. Requereixen un coneixement més subtil de l'estructura social i de la complexitat dels individus. La visió global en la que els problemes socials són culpa d'una estructura en la qual la classe dirigent explota la gent indefensa ja no ens serveix, per molt valuosa que fos en el seu moment.

Si la gent, en cert sentit, està contribuint al seu propi empobriment, aleshores ens cal una política ben diferent. Com va dir Herbert Marcuse: "Tot alliberament depèn de la consciència de la servitud",

i em sembla que la primera tasca de la nova política progressista és entendre i articular aquesta nova “servitud”. Una visió com aquesta requereix que els polítics parlin a “la gent” d’una altra manera -no com els seus protectors, defensors o salvadors, sinó com a col·laboradors en la tasca de trobar un camí a la vida.

Esperant la història

Al considerar la qüestió de si la socialdemocràcia es pot renovar o de si es pot desenvolupar una nova política progressista, el més natural és preguntar-se quin tipus d’idees i arguments es poden desenvolupar per motivar la gent perquè esdevinguin políticament actius. Sovint, ens desesperem amb el distanciament general dels ciutadans respecte de la política als països occidentals. Però em pregunto si no ho hem entès malament. Sembla que el nivell de compromís polític i d’activisme cívic a les democràcies liberals és cíclic. Hi ha èpoques en que els ciutadans miren enfora i es comprometen socialment. Quan la gent participa intensament en les seves societats, es produeixen grans transformacions. Aquest va ser el cas als anys 60 i 70.

En altres èpoques, sembla que es tanquin en sí mateixos i es preocupin de les seves vides, les seves famílies i les seves circumstàncies materials. S’allunyen de la política, es despreocupen dels altres i dels problemes internacionals. Durant la postguerra s’han produït dos cicles d’allunyament. El primer va tenir lloc a finals dels anys 40 i durant els 50, quan la gent necessitava temps per estalviar els seus recursos psicològics després de les grans penúries i sacrificis de la guerra. El segon va ser als anys 80 i 90, potser inicialment per l’esgotament de tots els canvis esdevinguts els 60 i 70 i consegüentment reflectint l’individualisme egocèntric de l’era daurada de l’opulència.

Hi ha senyals que indiquen que estem entrant en un nou període de compromís en que els ciutadans se senten impulsats a ser un cop més actius, potser combinant una consciència progressiva sobre el buit del projecte de creixement i una por creixent a la catàstrofe per l’escalfament global. Si això és així,

Hi ha senyals que indiquen que estem entrant en un nou període de compromís en que els ciutadans se senten impulsats a ser un cop més actius, potser combinant una consciència progressiva sobre el buit del projecte de creixement i una por creixent a la catàstrofe per l’escalfament global. Si això és així, i existeix una dinàmica interna en el procés de compromís del ciutadà, llavors hem de canviar la pregunta.

i existeix una dinàmica interna en el procés de compromís del ciutadà, llavors hem de canviar la pregunta. Enlloc de preguntar: “quines idees poden motivar la gent per tornar a ser activa?” hauríem de preguntar, “quan la gent torna a ser activa, quines idees els passaran pel cap?”. Després de les grans victòries del neoliberalisme, els conservadors s’han quedat sense idees. Ara és l’hora dels progressistes. Tanmateix, una cosa està clara: aquells que s’aferrin a les velles idees de la socialdemocràcia es quedaran endarrere.

- ➔ Seguretat, Medi Ambient, Precarietat:
els nous desafiaments globals del
Centre-Esquerra
Walter Veltroni

Seguretat, Medi Ambient, Precarietat: els nous desafiaments globals del Centre-Esquerra*

Benvolguts amics,

Vull agrair-vos la invitació a estar avui aquí, amb vosaltres, al Cercle *Les Gracques*. El títol que heu escollit per aquest debat, “Les raons polítiques de la derrota i les vies de la refundació”, remet òbviamment, en primer lloc, al vostre país, al resultat de les eleccions presidencials, a la reflexió que s’ha obert a l’esquerra francesa l’endemà de la magnífica i valenta batalla conduïda per Ségolène Royal i després dels resultats de les eleccions legislatives.

Vull, però, dir ràpidament que aquesta reflexió sobre el futur, sobre els camins que hem de prendre per obrir una *nuova stagione*, és quelcom que ens afecta a tots nosaltres, a tot l’ample espectre de les forces de l’esquerra i del centre-esquerra a Europa. No solament allà on s’ha perdut, a França i a Alemanya, sinó també a aquells països com el meu, on fa un any vàrem tornar al govern, amb Romano Prodi, o a aquells on l’experiència de governar ja fa una dècada que dura, com és el cas de la Gran Bretanya, perquè fins i tot les millors idees i les solucions més eficaces no es poden mantenir invariables, necessiten actualitzar-se constantment.

I aquesta és una reflexió sobre el futur de l’esquerra i del centre-esquerra, que ens afecta a tots, fins i tot des del punt de vista de la història i de la identitat de cadascú de nosaltres. Afecta els partits socialistes i socialdemòcrates d’origen històric, cridats avui a renovar profundament la seva estratègia i els seus programes. I afecta a aquells que, com ens succeeix a nosaltres a Itàlia, junts en la tasca d’adaptar la seva visió i les seves propostes als problemes del segle XXI, estan obligats a confrontar-se d’una vegada per totes amb la circumstància complexa i articulada de l’esquerra, per recompondre finalment les divisions que han afectat el camp del reformisme.

El camí que hem escollit, ho sabeu, és el que vàrem iniciar fa més de deu anys quan va néixer l’*Ulivo*. El projecte en què ens hem implicat, i que el proper 14 d’octubre viurà el seu moment de fundació, és el de donar vida a un partit nou: el *Partito Democratico*. La gran força reformista que Itàlia mai ha tingut. La trobada, que no és un simple acostament sinó una creació nova, de cultures i forces que han decidit superar la seva parcialitat, la seva separació, la seva insuficiència, i portar al límit aquell “intercanvi lliure de les idees” que una vegada Anthony Giddens, que ha intervingut aquest matí, va definir com a condició indispensable de tota innovació política.

---

* Intervenció de Walter Veltroni, líder del *Partito Democratico* italià a la universitat d’estiu de *Les Gracques*, Paris, el 26 d’agost del 2007.

Inhibir-se dels debats morals ha estat, crec jo, l'error més greu dels progressistes. Tota la vida és moral; certament tota la vida pública és una batalla entre moralitats. I aquí es troba el punt fonamental per establir una nova política progressista.

En efecte, crec que qualsevol reflexió sobre com podem emprendre un nou camí ha de partir d'aquí, d'aquesta constatació: veient els problemes que avui hem d'afrontar, cap de les grans famílies ideològiques que se situen en l'ample àmbit del centre-esquerra europeu, ni el socialisme, ni el liberalisme d'esquerra, ni el catolicisme democràtic, disposa en solitari de les solucions suficients. Cap de nosaltres, cap de les nostres cultures polítiques, està en condicions d'oferir, per si sola, totes les respostes a les grans novetats a les quals ens hem d'enfrontar, a les quals s'ha d'enfrontar la vida de les persones cada dia.

Vivim en un temps de grans i profunds canvis.

Es tracta de canvis que a l'interior de cada país tenen a veure amb el trencament dels tradicionals col·lectius

agregats, amb la dificultat de sostenir econòmicament les institucions del benestar tal com les hem conegut fins a avui, amb una individualització de l'activitat laboral i dels models de vida que transforma les nostres societats en una "societat dels individus" i no ja de les classes, en una societat dels "consumidors" i no només dels "productors"; és a dir, en una comunitat de persones que demanen llibertat i possibilitat d'escollir, que ja no volen ser guiats, però que volen disposar d'informació, participar, ser més responsables del seu propi destí.

Es tracta de transformacions que, si ampliem el camp de la visió i sortim de la limitada dimensió nacional, tenen a veure amb el canvi climàtic i les amenaces creixents al medi ambient, un mal ús dels recursos primaris i un malbaratament de les fonts d'energia, els grans moviments migratoris controlats de manera ineficaç, el desequilibri inacceptable i perillós entre el Nord i el Sud, les guerres "preventives" i els conflictes oblidats, un terrorisme internacional que ha fet irrupció a les nostres vides en forma d'amenaça constant i terriblement concreta.

I tot això mentre l'economia global i les noves tecnologies fan entrar el món, cada dia, a les nostres cases; un món que, ha escrit un famós compatriota vostre, Marc Augé, que acaba per ser percebut "com una única ciutat on tot es comunica, fins i tot els perills".

El nostre és un temps d'inseguretat. Una inseguretat arrelada i complexa perquè és deguda a una combinació de precarietat social i d'absència de garanties immediates, i a una incertesa existencial que es torna en pessimisme i desconfiança si es mira el futur. D'aquesta manera, també el desenvolupament tecnològic deixa de veure's com una oportunitat per ser percebut com una amenaça i els descobriments científics o els canvis dels costums socials són vistos amb temor, com quelcom que posa en perill la identitat i els estils de vida consolidats.

Sabem bé com respon la dreta, la nova dreta, a aquesta demanda fonamental de seguretat. Respon amb l'egoisme social, amb el tancament particularista, amb les alarmes i l'exhortació a aixecar murs contra

tot allò que no es coneix, que podria comportar un perill i que per aquest motiu ha de continuar sent estrany. És una resposta errònia i nociva, però és una resposta. I nosaltres no podem menystenir-la perquè aquesta resposta inclou un aparell d'idees i valors, que podem no compartir, però que evidentment estan en situació d'atreure el consens. Fins i tot entre aquells que tenen motius de caire econòmic i social per estar d'aquest altre costat.

El fet és que els vells esquemes no resisteixen més, que els instruments d'abans han deixat de ser adequats. L'error més greu que avui podem cometre és quedar-nos aturats. És un error contra el que no en som immunes. Europa ha girat tant cap a la dreta, en aquests darrers anys, quan més l'esquerra ha estat incapaç de canviar i s'ha quedat empresonada en unes categories que l'han feta aparèixer com a conservadora, ideològica i tancada; quan més l'esquerra ha continuat seguint la lògica dels "blocs socials", de la defensa dels drets adquirits sense un esforç equivalent per garantir els drets fonamentals a tants nous subjectes, els joves els primers, que n'estan mancats.

Però si hi ha una cosa que en el curs de la història ha fet la grandesa de l'esquerra ha estat aquesta: la capacitat de canviar, de comprendre els canvis i d'utilitzar les pròpies idees, la pròpia força, contra aquells que volien que tot seguís com sempre, que res atacés els antics privilegis. O contra aquells que volien que el riu dels canvis fluís sense un curs, prefigurant una "mà invisible" capaç de governar les coses encara que això significués, en realitat, una indiferència per la sort dels més dèbils.

Això és el que ha fet l'esquerra en els seus dos-cents anys de vida, tal com la coneixem a Europa: l'esquerra liberal i republicana del segle XIX i després, per continuar en el camp del reformisme, aquella socialista i socialdemocràtica que en el transcurs del *Novecento* ha millorat les condicions de l'home pel que fa a la producció, ha expandit les possibilitats de participació anteriorment inexistents, ha establert un gran camí d'emancipació, ja sigui de natura política com de natura econòmica.

Ahir, el que va empènyer l'esquerra a canviar, a cercar noves teories i a dotar-se de noves formes organitzatives, va ser la industrialització massiva, va ser la inacceptabilitat de l'esgotament i de l'explotació de milions de persones. Avui en dia, en canvi, el que impulsa l'esquerra i totes les forces de centre-esquerra a una redefinició són fenòmens igualment grans i potser més complexos, que ens plantegen problemes inèdits i demandes noves.

Calen, doncs, respostes noves. Per a alguns es tractarà d'una profunda innovació dels programes i de les estratègies polítiques, per a altres d'un canvi radical de la identitat i de les organitzacions. En tots els casos es tracta d'això: de sortir del tancat de la nostra seguretat i de les conviccions consolidades, preservant allò que hi hagi de bo i d'actual, i buscar, amb amplitud de mires i coratge, allò que hi hagi de vàlid a les idees dels altres, així com allò que hi pugui haver de profitós a tants altres terrenys encara inexplorats.

No és només una obligació, és una gran oportunitat. Alliberar-se de les ideologies del passat ens fa més lliures per pensar el futur, més capaços per prendre posicions clares i radicals sobre tantes qüestions que s'escapen de les categories interpretatives anteriors.

Prenem com exemple l'emergència mediambiental. El canvi climàtic ja no és un risc per al futur, una amenaça hipotètica per a les properes generacions. És una realitat. El canvi climàtic es produeix perquè talem els boscos tropicals, perquè cremem massa carbó i petroli, perquè deixem anar a l'atmosfera terrestre massa CO₂, al ritme impressionant de 70 milions de tones cada vint-i-quatre hores. El canvi climàtic és una realitat i la humanitat, la seva part més pobre en primer lloc, ja paga forts preus per les temperatures en augment, pels deserts que avancen, per la sequera i per les inundacions que es fan més intenses i més violentes. Són milions, sobretot a l'Àfrica, els "pròfugs" del clima, sense més terra per cultivar, sense més collites de què viure.

Diguem la veritat: no és mirant cap enrere, a la nostra història, que trobarem les respostes justes i adequades, els millors instruments per enfrontar-nos a un repte que actualment té un valor universal i una urgència

extrema. Les nostres tradicions polítiques varen formar-se en una època en què el medi ambient no era un problema, on la concepció del progrés no incloïa el problema de la sostenibilitat i on els recursos es consideraven inesgotables i tranquil·lament explotables.

Ara sabem que no és així. Ens ho ha ensenyat la cultura post-ideològica del mediambientalisme. Tot i això, per donar una idea de la grandària i de la velocitat dels canvis i alhora de la manca d'autosuficiència de qualsevol de les cultures de l'esquerra i del centre-esquerra, el propi mediambientalisme, molt més jove que les altres grans tradicions reformistes, es veu cridat avui a una profunda renovació.

He pensat, fa poc, utilitzar l'expressió "ecologisme del sí" per definir una cultura i una política concreta que refusa la lògica del no a tot i que es baralla per "fer" en lloc de "no fer". Un ecologisme que doni suport, en lloc de combatre, l'energia eòlica, l'alta velocitat, les regasificadores, les infraestructures necessàries per reduir el consum de petroli i carbó. Un ecologisme que fent política general contribueixi a fer del centre-esquerra l'artífex d'un canvi del model de producció i consum energètic, seguint per exemple la via indicada per la Unió Europea amb els tres objectius del "20%", a assolir abans de 2020: 20% menys d'emissions de CO₂, 20% menys de consum energètic i un 20% més, com a mínim, de fonts renovables.

L'esquerra necessita de tota aquesta innovació i coratge en el terreny que sempre ha estat el seu, el terreny social. El que no canvia, el que no pot canviar, són els nostres atribucions fonamentals: acompanyar el creixement econòmic amb la cohesió social, reduir les desigualtats, crear les condicions perquè a la vida i a la feina hi hagi igualtat d'oportunitats per a tothom, perquè les capacitats de cadascun puguin ser posades a prova independentment de les condicions de partida. Més aviat, ha de canviar la forma de respondre a aquestes atribucions, perquè avui ens encaem a un problema gegantí que porta el nom de precarietat i que afecta principalment a les generacions joves; ens trobem principalment amb demandes de seguretat

d'una part, i de llibertat i mobilitat social de l'altra, que tallen transversalment estrats i classes, que cada cop són més mòbils, cada vegada menys definibles. En aquest sentit, un principi que hem de fer completament nostre, sense cap mena de recança, és que sense creixement de l'economia i de les empreses tots els objectius d'equitat social i de creació d'oportunitats s'allunyen.

Diguem-ho clarament: si l'economia va malament, no hi pot haver justícia social.

És la pobresa, i no la riquesa, el nostre principal adversari. Més que en els privilegis garantits, el nostre esforç s'ha de concentrar en les exigències dels més dèbils. En particular, els nens pobres i la gent gran que no és autosuficient són les primeres víctimes de la manca d'adequació dels sistemes de benestar a la nova realitat de la societat i l'economia.

I després, repeteixo, hem de preocupar-nos dels joves obligats a viure de forma precària, condemnats a viure una vida part-time, amb treballs temporals, guanyant uns pocs centenars d'euros al mes i ajornant a l'infinit la possibilitat de tenir una casa pròpia, de crear una família, de tenir fills. Al meu país són tres milions els joves que es troben en aquesta situació. I hi ha massa joves que fent la feina dels més grans guanyen un 35% menys. Es tracta d'una pinça que s'allarga, considerant que als anys vuitanta érem un 20% menys. D'aquesta manera, el 70% dels joves italians de menys de 30 anys estan obligats a viure a casa dels pares, i és encara més sorprenent saber que el mateix succeeix al 30% dels joves que tenen entre 30 i 34 anys. Fa deu anys eren el 20%.

Els joves, el seu futur, la lluita contra la precarietat. Això és el que ha de moure totes les forces del centre-esquerra. La precarietat avui es tradueix en una condició "d'explotació" equiparable a la que fa temps afectava els treballadors de les grans fàbriques. Realment no veig com l'esquerra i els sindicats mateixos no poden tenir com a prioritat la reafirmació dels seus drets, la creació d'un sistema eficaç d'amortiment social, de contrapès en el terreny de la continuïtat de la protecció social, de la formació en

Un principi que hem de fer completament nostre, sense cap mena de recança, és que sense creixement de l'economia i de les empreses tots els objectius d'equitat social i de creació d'oportunitats s'allunyen. Diguem-ho clarament: si l'economia va malament, no hi pot haver justícia social. És la pobresa, i no la riquesa, el nostre principal adversari.

la transició d'un lloc de treball a l'altre, de la solidesa de les prestacions d'atur.

També aquí hem de ser clars: els interessos comuns i de les joves generacions han de prevaler sobre els interessos partidistes o els avantatges a curt termini d'aquells que ja disposen d'una bona quantitat de garanties.

Amb la mateixa decisió hem d'arrabassar a la dreta la bandera de la llibertat. Era una utopia vella i dolenta aquella que feia de la igualtat l'enemiga de la llibertat. Avui, per a nosaltres, en la nostra idea d'equitat i de justícia social, llibertat i igualtat només poden estar juntes. Llibertat per a tots, i no per a uns pocs. I igualtat d'oportunitats. Hem de combatre el mecanisme mitjançant el qual els individus que hagin assolit una superioritat en un àmbit de la producció, utilitzin aquesta posició per avançar en tots els altres àmbits, i preocupar-nos que cada cop hi hagi més gent que estigui en condicions de fer coses que inicialment no podien fer, oferint-los la possibilitat de ser lliures, d'exercir la seva llibertat.

I, juntament amb la llibertat, hi ha un altre problema on el centre-esquerra ha de vèncer definitivament la seva timidesa i el seu conservadorisme per tal d'evitar que se n'apropriï contínuament la dreta: és el tema de la seguretat, de la manera de combatre la criminalitat i la il·legalitat, d'afrontar els temes complexos lligats a la immigració i les qüestions lligades a la identitat cultural.

Podem creure que moltes coses es deuen a les desigualtats i a les menors o majors capacitats d'obertura i d'integració que demostren la societat i les institucions, i si ho creiem tenim el deure de fer tot allò que estigui a les nostres mans per treballar en aquest àmbit, en l'àmbit de les polítiques socials i d'inclusió, que certament té conseqüències a mig i llarg termini. Mentre fem això, però, no tenim cap dret de considerar injustificats o irrellevants les preocupacions de les persones i sí tenim el deure d'oferir-los solucions immediates. Qui viola la llei, qui comet un delictes, qui comet un crim, un acte de terrorisme o qualsevol acte de violència ha de tenir la certesa que serà tractat amb absoluta fermesa, que haurà de respondre dels seus actes davant la justícia i que rebrà una pena justa i certa, independentment de quina sigui la seva nacionalitat.

No hem de tenir cap dubte sobre això. No només perquè és just, perquè estem parlant de la llibertat de les persones, que no és tal, que no és efectiva, si hom té por de sortir a la nit, de fer un tomb pel parc o

d'enviar els nens a jugar al carrer de sota casa. No hem de dubtar perquè el centre-esquerra ha de tenir la convicció de disposar de les millors solucions en aquest àmbit. Perquè som nosaltres, i no la dreta, els qui sabem que integració i legalitat, multiculturalitat i seguretat només poden estar juntes. Som nosaltres qui tenim la consciència solidària que qui arriba als nostres països per fugir de la fam i de la guerra ha de trobar acolliment, oportunitats i drets. I per això mateix, alhora, som també nosaltres, i un centre-esquerra modern i innovador, els qui exigim que tothom respecti els deures i les lleis que regulen la nostra comunitat, distingint entre les persones honestes i més desafortunades i aquells que venen aquí per fer mal als demés. En la lluita contra aquests darrers no hi ha cap altre camí que el de la severitat i el de la justícia.

Tot això és el conjunt de les nostres idees, de la nostra política per enfrontar-nos al canvis en què estem immersos, el que defineix més que cap altra cosa la nostra identitat.

I amb aquest objectiu, per finalitzar, estic convençut que allò que necessitem a nivell internacional és un espai nou, on puguin conviure l'extraordinària experiència del socialisme europeu i la varietat de les cultures democràtiques que existeixen al món. Ningú no ha de renunciar a la seva història ni renegar de la seva identitat. Tots podem treballar plegats, ampliant les nostres fronteres ideals i obrint nous horitzons comuns, en la construcció d'allò que avui ja és real i que demà podrà ser encara més fort i influent.

No crec que es pugui pensar, per dir-ho clarament, en una gran organització mundial de les forces de progrés que no aculli al seu si els demòcrates americans o el Partit del Congrés indi i tantes altres forces noves a l'Àfrica, a l'Àsia i a Europa d que neixen amb els reptes del nou mil·lenni. Haurem de construir plegats una gran casa internacional dels demòcrates i dels socialistes. Només així tindrem èxit al enfrontar els problemes que el segle passat ens ha deixat sense resoldre, a donar resposta als canvis i a les novetats del nostre temps, a afrontar d'una manera més

Els joves, el seu futur, la lluita contra la precarietat. Això és el que ha de moure totes les forces del centre-esquerra. La precarietat avui es tradueix en una condició “d'exploació” equiparable a la que fa temps afectava els treballadors de les grans fàbriques. Realment no veig com l'esquerra i els sindicats mateixos no poden tenir com a prioritat la reafirmació dels seus drets, la creació d'un sistema eficaç d'amortiment social.

adequada els reptes en un món global i cada cop més interdependent.

Sense perdre mai, i renovant-la i adaptant-la als temps, aquella ambició i aquella capacitat de tenir una visió que feia dir a Anatole France que “per fer grans coses no només s'ha d'actuar sinó que també s'ha de somiar. No només planificar sinó també creure”.

L'Observatori de la Socialdemocràcia Europea

vol ser un espai de difusió de les idees i les opinions d'analistes i responsables polítics socialistes i socialdemòcrates d'arreu d'Europa. La Fundació Rafael Campalans, que ja participa en els debats organitzats pel *Forum Scholars for European Social-Democracy*, que coordinats per la Fundació Friedrich Ebert reuneixen cada any representants de la majoria de fundacions i centres de pensament socialista i socialdemòcrata d'Europa, vol amb aquesta publicació donar regularitat a la difusió de les idees que aquests centres produeixen. L'objectiu d'aquest *Observatori* és fer un seguiment del debat que s'està produint sobre la necessitat de definir un nou programa reformista dels socialistes i socialdemòcrates, tant en l'àmbit nacional com europeu. Un debat que no només ens afecta, sinó que sobre el qual hem de procurar influir en tant que socialistes catalans i espanyols.

Fundació
Rafael Campalans

Trafalgar, 12, entresòl 1a. Tel. 93 319 54 12 Fax 93 319 98 44

fundacio@fcampalans.cat

www.fcampalans.cat

08010 Barcelona